

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 17 ΜΑΪΟΥ 2016
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ασφάλεια των παιδιών στο Διαδίκτυο

Σήμερα, σχεδόν όλοι συμφωνούν πως τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε ειδική φροντίδα και προστασία. Όμως, κάτι τέτοιο δεν συνέβαινε και στο παρελθόν. Χρειάστηκε μια σειρά από αγώνες μέχρι την υιοθέτηση της Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Παιδιού, το 1989. Η Σύμβαση αυτή αποτελεί χρήσιμο και βασικό εργαλείο για όσους ασχολούνται με τα παιδιά, με απώτερο σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Η Unicef είναι θεματοφύλακας της Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Δίνει φωνή στα παιδιά και τους νέους και προωθεί την πρόσβασή τους στην πληροφόρηση και σε κάθε είδος ή μέσο έκφρασης, όπως το διαδίκτυο και τα κινητά τηλέφωνα. Αυτά καταλαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερο χώρο στην επικοινωνία των παιδιών, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε πληροφόρηση, πολιτισμό, επικοινωνία και ψυχαγωγία.

Σε έκθεση της Unicef με θέμα «Ασφάλεια των Παιδιών στον Κυβερνοχώρο» αναφέρεται ενδεικτικά ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 59% των παιδιών από 9-16 ετών έχουν προφίλ κοινωνικής δικτύωσης. Εξάλλου, σύμφωνα με έρευνα του Εργαστηρίου Ηλεκτρονικού Εμπορίου του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών για το 2012, στην Ελλάδα 3.937.880 είναι χρήστες στο facebook και το 78% του πληθυσμού έχει πρόσβαση στο ίντερνετ.

Ποιες είναι οι ευκαιρίες όμως και ποιοι οι πιθανοί κίνδυνοι από την έκθεση του παιδιού στην Τεχνολογία Επικοινωνιών και Πληροφόρησης, με βάση και τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού; Η διαδικτυακή ενημέρωση, η σύνδεση με την παγκόσμια κοινότητα, η ανταλλαγή πληροφοριών, η ελευθερία της έκφρασης είναι σίγουρα από τα θετικά της χρήσης του ψηφιακού κόσμου. Ωστόσο, η έκθεση των παιδιών στον εικονικό - ψηφιακό κόσμο ενέχει

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

και κινδύνους: είτε να δουν εικόνες από άλλα παιδιά που πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης ή κακοποίησης, είτε να γίνουν τα ίδια θύματα βίας από συνομήλικούς τους ή από μεγαλύτερους. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε, επίσης, την παραβίαση της ιδιωτικότητας και την ανεπιθύμητη επικοινωνία.

Μπορούμε να «θωρακίσουμε» τα παιδιά με συγκεκριμένες στρατηγικές για την πρόληψη και την αποκατάσταση των παιδιών που έχουν πέσει θύματα στον κυβερνοχώρο. Συγκεκριμένα, πρέπει να δοθεί έμφαση στην ενδυνάμωση των παιδιών και των γονέων μέσα από την πληροφόρηση για τις νέες τεχνολογίες, καθώς και στην αυστηρή τιμωρία όσων εκμεταλλεύονται και κακοποιούν παιδιά στο ψηφιακό περιβάλλον.

Για να είναι αποτελεσματική μια στρατηγική προστασίας, χρειάζεται να εμπλέξουμε τα παιδιά και τους νέους, που είναι συχνά οι καλύτεροι ειδικοί. Επίσης, η υποστήριξη των γονέων και άλλων ενηλίκων, όπως οι δάσκαλοι, είναι αναγκαία για να τους βοηθήσουμε να καταλάβουν τη χρήση της πληροφορικής, καθώς και τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα παιδιά στο διαδίκτυο.

Απόσπασμα ομιλίας του Γενικού Διευθυντή της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής της Unicef Ηλία Λυμπέρη, 5-2-2013 (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου χωρίς δικά σας σχόλια (80 -100 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α) Τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας καταλαμβάνουν ελάχιστο χώρο στην επικοινωνία των παιδιών.

β) Η διαδικτυακή ενημέρωση ανήκει στα θετικά στοιχεία της χρήσης του ψηφιακού κόσμου.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- γ) Η έκθεση των παιδιών στον εικονικό κόσμο δεν ενέχει κινδύνους.
- δ) Η πρόληψη είναι ένας από τους τρόπους προστασίας των παιδιών από το διαδίκτυο.
- ε) Η συμμετοχή των παιδιών σε μια στρατηγική προστασίας από τους διαδικτυακούς κινδύνους δεν είναι απαραίτητη.

Μονάδες 10

B2. α) Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της πέμπτης παραγράφου του κειμένου: «Μπορούμε να «θωρακίσουμε» τα παιδιά ... και κακοποιούν παιδιά στο ψηφιακό περιβάλλον».

(Μον. 5)

β) Να εντοπίσετε δύο τρόπους πειθούς στην τρίτη παράγραφο του κειμένου: «Σε έκθεση της Unicef με θέμα ... και το 78% του πληθυσμού έχει πρόσβαση στο ίντερνετ».

(Μον. 8)

Μονάδες 13

B3. Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: συμφωνούν, δικαίωμα, χρήσιμο, αυστηρή, αποτελεσματική.

Μονάδες 5

B4. α) Να εντοπίσετε στο κείμενο δύο εκφράσεις με μεταφορική σημασία.

(Μον. 4)

β) Να μετατρέψετε την ακόλουθη ενεργητική σύνταξη σε παθητική κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές: «Μπορούμε να «θωρακίσουμε» τα παιδιά με συγκεκριμένες στρατηγικές για την πρόληψη» (5^η παράγραφος).

(Μον. 3)

Μονάδες 7

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- Γ. Είστε ομιλητής/-τρια σε μια σχολική εκδήλωση με θέμα τη σχέση των νέων με το διαδίκτυο. Στην ομιλία που θα γράψετε για να εκφωνήσετε στους συμμαθητές σας, να αναλύσετε τους κινδύνους που απειλούν την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο και να προτείνετε τρόπους προστασίας από αυτούς (400-500 λέξεις).

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα, **μόνον με μπλε ή μόνον με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης**.
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: **10.00 π.μ.**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΑΛ Α΄ ΟΜΑΔΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το κείμενο κάνει αναφορά στην ασφάλεια των νεαρών ατόμων σχετικά με το διαδίκτυο. Αρχικά, ο συγγραφέας επισημαίνει την καθολική συμφωνία που υπάρχει για την αναγνώριση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Ο οργανισμός της Unicef διευκολύνει την πρόσβασή τους στην ηλεκτρονική επικοινωνία και ψυχαγωγία. Έπειτα, ο συγγραφέας παραθέτει τα αποτελέσματα ερευνών σχετικά με το ποσοστό των παιδιών που χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ παρακάτω αναφέρει τόσο τα πλεονεκτήματα όσο και τα μειονεκτήματά τους, όπως η παραβίαση της ιδιωτικότητας. Κλείνοντας, επισημαίνει ποικίλους τρόπους αντιμετώπισης των διαδικτυακών κινδύνων, όπως η ορθή ενημέρωση παιδιών και γονέων για την τεχνολογία και το διαδίκτυο, καθώς και η επιβολή ποινών στους δράστες..

99 λέξεις

B1.

- α) Λ
- β) Σ
- γ) Λ
- δ) Σ
- ε) Λ

B2

α) Δομικά μέρη :

Θεματική περίοδος : «Μπορούμε να θωρακίσουμε... ..κυβερνοχώρο»

Λεπτομέρειες : «Συγκεκριμένα, πρέπει ... .. περιβάλλον»

Κατακλείδα : παραλείπεται

β) Στην τρίτη παράγραφο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την επίκληση στη λογική. Τα μέσα πειθούς που παραθέτει είναι τεκμήρια και ειδικότερα στοιχεία ερευνών: «σύμφωνα με έρευνα ... .. ίντερνετ». Με τον τρόπο αυτό προσδίδει αποδεικτική αξία στον λόγο του.

Επίσης κάνει επίκληση στην αυθεντία: αναφορά στη Unicef. Με τον τρόπο αυτό κάνει περισσότερο αξιόπιστο τον λόγο του.

B3

Αντώνυμα

συμφωνούν	: διαφωνούν
δικαίωμα	: υποχρέωση
χρήσιμο	: άχρηστο
αυστηρή	: επιεική
αποτελεσματική	: αναποτελεσματική

B4

A. Εκφράσεις με μεταφορική σημασία από το κείμενο:

- «ψηφιακό περιβάλλον»
- «δίνει φωνή στα παιδιά και στους νέους»

B. Μετατροπή της σύνταξης από ενεργητική σε παθητική :

«Μπορούν να θωρακιστούν τα παιδιά με συγκεκριμένες στρατηγικές για την πρόληψη»

Γ1. Παραγωγή λόγου:

Επικοινωνιακό πλαίσιο : Ομιλία

Ρηματικό πρόσωπο : α' ενικό, γ' ενικό, α', β', γ' πληθυντικό

Προσφώνηση, αποφώνηση

Ύφος : άμεσο, οικείο.

Πρόλογος :

Αγαπητοί συμμαθητές,
Πολύ λόγος γίνεται τα τελευταία χρόνια για το διαδίκτυο, αφού ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι κάνουν χρήση του. Οι δυνατότητες που προσφέρει είναι πολλές και σημαντικές. Ωστόσο, η ενασχόληση με αυτό ελλοχεύει κινδύνους, ιδίως για τους εφήβους. Πάνω σε αυτό το ζήτημα θέλω σήμερα να αναφερθώ, καθώς πιστεύω πως απειλείται η ασφάλεια πολλών παιδιών στον ψηφιακό κόσμο.

Κυρίως Θέμα:

Α' ζητούμενο: Κίνδυνοι που απειλούν την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο..

§ Το διαδίκτυο εμπεριέχει κινδύνους που είναι δύσκολο να ελεγχθούν :

- ✚ Οι έφηβοι δεν έχουν την πείρα και την ωριμότητα
- ✚ Είναι φιλοπερίεργοι
- ✚ Εύκολη η πρόσβαση σε ιστοσελίδες με αθέμιτο περιεχόμενο
- ✚ Ορατός ο κίνδυνος εθισμού και παραπλάνησης

§ Υπάρχει πιθανότητα να γίνουν θύματα διαδικτυακής βίας από συνομήλικους ή μεγαλύτερους :

- ✚ Υποκλοπή προσωπικών στοιχείων
- ✚ Ανάρτηση στο διαδίκτυο φωτογραφιών και μαγνητοσκοπημένου υλικού που θίγουν την ιδιωτική ζωή του προβαλλόμενου προσώπου με σκοπό τη διαπόμπευσή του, τη συκοφάντησή του, ή την ικανοποίηση παράλογων απαιτήσεων.

§ Περιορισμός της κοινωνικότητας του παιδιού:

- ✚ Χαλάρωση διαπροσωπικών σχέσεων.
- ✚ Δημιουργία εικονικών επαφών, αναπτύσσει επιδερμικές φιλικές σχέσεις.
- ✚ Κίνδυνος εσωστρέφειας, μοναξιάς, αντικοινωνικής συμπεριφοράς.
- ✚ Χάνει πολύτιμο προσωπικό χρόνο

Β' ζητούμενο: Τρόποι προστασίας των παιδιών από τους κινδύνους του διαδικτύου :

Οικογένεια:

- Ενημέρωση των παιδιών για τους κινδύνους του διαδικτύου.
- Εκπαίδευση των παιδιών στην ορθολογική χρήση του διαδικτύου.
- Εφαρμογή προγραμμάτων διαδικτυακής οικογενειακής ασφάλειας, ιδίως για τα παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Αναζήτηση βοήθειας από ειδικούς σε περίπτωση εθισμού ή διαδικτυακού εκφοβισμού.
- Διαρκής επαφή και διάλογος με τα παιδιά.
- Καλλιέργεια της αισθητικής τους, παροχή εναυσμάτων για ενασχόληση με την τέχνη, το βιβλίο, τον αθλητισμό, την οικολογία, ώστε το διαδίκτυο να μην αποτελεί τη μοναδική τους επιλογή στον ελεύθερο χρόνο τους.

Σχολείο:

- Αναθεώρηση του μαθήματος της πληροφορικής.
- Ανάπτυξη του ψηφιακού σχολείου : το σχολείο μπορεί να βοηθήσει τον νέο να μάθει τον ορθό τρόπο περιήγησης στο διαδίκτυο.
- Διοργάνωση ημερίδας για την ενημέρωση παιδιών και γονιών για τους κινδύνους του διαδικτύου.
- Διανομή ενημερωτικού φυλλαδίου

Πολιτεία:

- Θέσπιση νόμων που θα θέτουν υπό δημοκρατικό έλεγχο την τεχνολογία.
- Διακρατική συνεργασία για εντοπισμό κυκλωμάτων που δρουν στο διαδίκτυο (Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος)

Επίλογος :

Φίλοι μου μέσα, από αυτή την ολιγόλεπτη ομιλία μου ελπίζω να φώτισα τις βασικές πτυχές του θέματος. Το διαδίκτυο είναι βέβαιο ότι θα συνοδεύει τον άνθρωπο σε κάθε του δράση. Είναι αναγκαίο να εκτιμήσουμε τα οφέλη που απολαμβάνει ο νέος, αλλά και να ενεργοποιηθούμε κατάλληλα, ώστε να ελαχιστοποιήσουμε τους κινδύνους που επιφέρει. Η επωφελής ή επιβλαβής χρήση του διαδικτύου αποτελεί ατομική ευθύνη.